3K - Filozofija

Načrt učnih enot:
Učna enota: Uvod k pouku filozofije
Vsebine: Filozofska terminologija. Osnovna predelava temeljnih filozofskih vprašanj in kratek pregled filozofskih struj od antike do danes.
Časovna razporeditev: september
Pričakovani učni rezultati: Dijaki so sposobni prebrati in razumeti daljša filozofska besedila, članke in govore, primerne za njihovo razvojno stopnjo. Sposobni so uskladiti na novo pridobljeno znanje s tem, kar so predelali v teku dotedanjega šolanja; poskusijo najti povezave med aktualnostjo, lastno izkušnjo in različnimi filozofskimi pogledi na svet.
Minimalni standardi: Dijaki so usvojili potrebno besedišče, predelali vsebino in usvojili osnovne pojme; vpeljali so raznolike učne prakse, ki pripomorejo k učinkoviti porabi časa, zmanjšanju frustracije in trajnejšemu pomnjenju ter ustvarili medpredmetne povezave.
Dokazi o doseženem znanju: Dokaz o doseženem znanju, spretnostih in kompetencah lahko nudijo spraševanja, pisna preverjanja, predstavitve, delo po skupinah, laboratorijsko delo ali ustvarjanje in skupno koriščenje učnega gradiva.

Učna enota: PREDSOKRATIKI
Vsebine: jonski naravoslovci (Tales, Anaksimander, Anaksimen), Parmenid, Heraklit, pluralisti (Empedokles, Levkip, Demokrit)
Časovna razporeditev: oktober

Učna enota: SOFISTI IN SOKRAT
Časovna razporeditev: november
Pričakovani učni rezultati: Dijaki so sposobni prebrati in razumeti daljša filozofska besedila, članke in govore, primerne za njihovo razvojno stopnjo. Sposobni so uskladiti na novo pridobljeno znanje s tem, kar so predelali v teku dotedanjega šolanja; poskusijo najti povezave med aktualnostjo, lastno izkušnjo in različnimi filozofskimi pogledi na svet.
Minimalni standardi: Dijaki so usvojili potrebno besedišče, predelali vsebino in usvojili osnovne pojme; vpeljali so raznolike učne prakse, ki pripomorejo k učinkoviti porabi časa, zmanjšanju frustracije in trajnejšemu pomnjenju ter ustvarili medpredmetne povezave.
Dokazi o doseženem znanju: Dokaz o doseženem znanju, spretnostih in kompetencah lahko nudijo spraševanja, pisna preverjanja, predstavitve, delo po skupinah, laboratorijsko delo ali ustvarjanje in skupno koriščenje učnega gradiva.

Učna enota: Platon
Vsebine: temelji idealizma, povezava med spoznanjem in etiko ter zasnova idealne države. Dijaki skozi branje odlomkov spoznajo, kako je Platon postavil osnove zahodne metafizike, epistemologije in politične filozofije.
Nauk o idejah (ontologija). Razlikovanje med spremenljivim čutnim svetom pojavov in večnim, nespremenljivim razumskim svetom idej, na vrhu katerega stoji najvišja ideja Dobrega.
Prispodoba o votlini (epistemologija). Analiza stopenj spoznanja od mnenja (doxa), ki temelji

na čutnem zaznavanju senc, do pravega vedenja (episteme), do katerega vodi dialektika.
Nauk o duši in spominjanju. Razumevanje nesmrtnosti duše, spoznavanja kot spominjanja (anamnesis) ter tridelne zgradbe duše.
Idealna država (politična filozofija). Zasnova pravične družbene ureditve iz dela Država, v kateri družbeni sloji ustrezajo delom duše, oblast pa pripada filozofom-vladarjem.
Časovna razporeditev: november - december
Pričakovani učni rezultati: Dijaki so sposobni prebrati in razumeti daljša filozofska besedila, članke in govore, primerne za njihovo razvojno stopnjo. Sposobni so uskladiti na novo pridobljeno znanje s tem, kar so predelali v teku dotedanjega šolanja; poskusijo najti povezave med aktualnostjo, lastno izkušnjo in različnimi filozofskimi pogledi na svet.

Učna enota: Aristotel
Vsebine: pristop k stvarnosti, utemeljitev logike kot orodja mišljenja ter povezava med etiko sreče in življenjem v skupnosti. Dijaki skozi primerjavo s Platonom spoznajo prehod od idealizma k opazovanju sveta in sistematični znanosti.
Metafizika in nauk o bivajočem. Kritika Platonovih ločenih idej ter razlaga posamične reči kot enote snovi in oblike, obravnava štirih vzrokov ter prehoda iz možnosti v dejanskost (potenca in dejanje).
Logika kot orodje mišljenja (Organon). Spoznanje temeljnih logičnih zakonov, strukture pojma, sodbe in sklepanja (silogizem) ter prepoznavanje pravilnega in zmotnega dokazovanja.
Etika sreče in zlate sredine. Obravnava najvišjega dobrega kot blaženosti ali sreče (eudaimonia), ki jo človek doseže z uresničevanjem svoje razumske narave in krepostmi kot sredino med dvema skrajnostma.
Politična filozofija. Razumevanje človeka kot po naravi družbenega in političnega bitja (zoon politikon) ter presoja dobrih in izrojenih oblik državne ureditve glede na skrb za skupno dobro.
Estetika in poetika. Kratek vpogled v umetnost kot posnemanje (mimesis) in vlogo tragedije pri očiščenju čustev (katarza).
Časovna razporeditev: januar
Minimalni standardi: Dijaki so usvojili potrebno besedišče, predelali vsebino in usvojili osnovne pojme; vpeljali so raznolike učne prakse, ki pripomorejo k učinkoviti porabi časa, zmanjšanju frustracije in trajnejšemu pomnjenju ter ustvarili medpredmetne povezave.

Učna enota: HELENISTIČNE FILOZOFSKE STRUJE
Vsebine: Stoicizem, epikurejstvo in skepticizem.
Časovna razporeditev: februar-marec
Pričakovani učni rezultati: Dijaki so sposobni prebrati in razumeti daljša filozofska besedila, članke in govore, primerne za njihovo razvojno stopnjo. Sposobni so uskladiti na novo pridobljeno znanje s tem, kar so predelali v teku dotedanjega šolanja; poskusijo najti povezave med aktualnostjo, lastno izkušnjo in različnimi filozofskimi pogledi na svet.
Minimalni standardi: Dijaki so usvojili potrebno besedišče, predelali vsebino in usvojili osnovne pojme; vpeljali so raznolike učne prakse, ki pripomorejo k učinkoviti porabi časa, zmanjšanju frustracije in trajnejšemu pomnjenju ter ustvarili medpredmetne povezave.
Dokazi o doseženem znanju: Dokaz o doseženem znanju, spretnostih in kompetencah lahko nudijo spraševanja, pisna preverjanja, predstavitve, delo po skupinah, laboratorijsko delo ali ustvarjanje in skupno koriščenje učnega gradiva.

Učna enota: AVGUŠTIN IN PATRISTIKA
Vsebine: srečanje antične grške filozofije s krščanstvom ter prehod v srednjeveško miselnost. Dijaki skozi ključne pojme spoznajo, kako so cerkveni očetje razumsko utemeljevali verske resnice in postavili temelje krščanske antropologije, etike ter filozofije zgodovine.
Patristika in odnos med vero in razumom. Obravnava vloge cerkvenih očetov pri oblikovanju krščanskega nauka, vprašanje združljivosti grške filozofije (zlasti novoplatonizma) z evangelijem ter Avguštinovo načelo verujem, da bi razumel.
Notranja pot do resnice (epistemologija). Premik od zunanjega sveta k človekovi notranjosti, preseganje skepticizma (če se motim, sem) ter nauk o božjem razsvetljenju kot pogoju za spoznanje večnih resnic.
Problem zla in svobodna volja (teodiceja in etika). Razlaga zla ne kot samostojne substance, temveč kot pomanjkanja dobrega (privatio boni), ter vloga človekove svobodne volje in božje milosti pri izbiri med dobrim in zlim.
Razumevanje časa in večnosti. Psihološko-filozofska analiza časa v delu Izpovedi kot raztezanja duše (spomin na preteklost, neposredno zrenje sedanjosti in pričakovanje prihodnosti) v nasprotju z božjo večnostjo.
Filozofija zgodovine (O božji državi). Pojmovanje zgodovine kot linearnega dogajanja s smislom in ciljem ter spopad med dvema skupnostma – božjo državo (ljubezen do Boga) in zemeljsko državo (ljubezen do sebe).
Časovna razporeditev: marec - april
Dokazi o doseženem znanju: Dokaz o doseženem znanju, spretnostih in kompetencah lahko nudijo spraševanja, pisna preverjanja, predstavitve, delo po skupinah, laboratorijsko delo ali ustvarjanje in skupno koriščenje učnega gradiva.

Učna enota: SREDNJEVEŠKA FILOZOFIJA
Vsebine: Boetij. Islamski misleci. Debata o univerzalijah; Anzelm iz Aoste, Abelard, Albert Veliki in Tomaž Akvinski. Duns Skot in Viljem Ockhamski.
Časovna razporeditev: Maj
Pričakovani učni rezultati: Dijaki so sposobni prebrati in razumeti daljša filozofska besedila, članke in govore, primerne za njihovo razvojno stopnjo. Sposobni so uskladiti na novo pridobljeno znanje s tem, kar so predelali v teku dotedanjega šolanja; poskusijo najti povezave med aktualnostjo, lastno izkušnjo in različnimi filozofskimi pogledi na svet.
Minimalni standardi: Dijaki so usvojili potrebno besedišče, predelali vsebino in usvojili osnovne pojme; vpeljali so raznolike učne prakse, ki pripomorejo k učinkoviti porabi časa, zmanjšanju frustracije in trajnejšemu pomnjenju ter ustvarili medpredmetne povezave.
Dokazi o doseženem znanju: Dokaz o doseženem znanju, spretnostih in kompetencah lahko nudijo spraševanja, pisna preverjanja, predstavitve, delo po skupinah, laboratorijsko delo ali ustvarjanje in skupno koriščenje učnega gradiva.

Spremljanje napredka in formativno preverjanje:
Spodbujanje sodelovanja pri pouku, sprotno preverjanje besedišča, osnovnih pojmov, medpredmetnih povezav; skupno ponavljanje pred preverjanji za povratne informacije o stopnji dojemanja predelane snovi.

Povratna informacija in možnosti za izboljšanje:
Formativni pristop pri pripravi na preverjanje in po zaključenem preverjanju. Po potrebi individualni pogovori in dogovorjeno načrtovanje učnega procesa.

Načini ocenjevanja in dokazi o doseženih rezultatih:
Spraševanja (besedišče, sposobnost sintetičnega podajanja usvojenih informacij, medpredmetne povezave), pisna preverjanja, predstavitve (nastop pred razredom, priprava na daljši govorni nastop, premagovanje treme, izpostavljanje zahtevnejše snovi na razumljiv način), delo po skupinah (Komunikacijske spretnosti, medosebne spretnosti in sodelovanje, reševanje konfliktov, kritično mišljenje, upravljanje s časom, delegiranje nalog, osebna in skupna odgovornost), laboratorijsko delo ali ustvarjanje in skupno koriščenje učnega gradiva.

Kriteriji ocenjevanja (splošni za predmet):
Ocenjevanje pri predmetu filozofija temelji na presoji kakovosti dijakovega razumevanja, logične doslednosti argumentacije in sposobnosti samostojnega kritičnega mišljenja, ne le na pomnjenju podatkov. Končna raven znanja se določa celostno na podlagi globine in kompleksnosti dijakovih miselnih procesov ter samostojnosti pri delu, pri čemer višje ocene zahtevajo prehod od zgolj reprodukcije k analizi in vrednotenju.
Pravilnost in natančnost. Presoja se ustrezna uporaba temeljne filozofske terminologije, poznavanje ključnih avtorjev, smeri in zgodovinskega konteksta.
Razumevanje in interpretacija. Ocenjuje se sposobnost razlage filozofskih pojmov z lastnimi besedami ter razumevanje osrednjih tez v izvirnih filozofskih besedilih.
Argumentiranje in logična doslednost. Preverja se sposobnost oblikovanja jasne teze, podpiranja stališč z veljavnimi argumenti, prepoznavanja predpostavk in izogibanja logičnim zmotam.
Uporaba znanja in prenos v nove situacije. Presoja se zmožnost povezovanja različnih filozofskih konceptov in njihova uporaba pri analizi sodobnih etičnih, družbenih ali spoznavnih dilem.
Kakovost izvedbe. Pri pisnih in ustnih izdelkih se upošteva jasnost izražanja in koherentnost besedila ali nastopa.
Samostojnost in kritično vrednotenje. Ocenjuje se sposobnost kritičnega soočenja različnih filozofskih stališč, upoštevanja protiargumentov in oblikovanja lastne, utemeljene presoje.

Pogoji za pozitivno zaključno oceno:
Ocena upošteva poznavanje predelane snovi, sposobnost kontekstualizacije, spretnost utemeljevanja tez, sposobnost interpretacije podatkov, usvajanje primerne terminologije, sposobnost samostojnega podajanja predelane snovi, sposobnost povezovanja tem in pojmov, kritično-dialektični odnos do snovi, sposobnost analize filozofskega besedila. Pri končnem sumativnem ocenjevanju se upošteva še sodelovanje pri učnem procesu, urejenost in doslednost pri delovnih navadah in spoštovanje rokov pri oddajanju nalog.
Predlagal bom pozitivno zaključno oceno, če bo srednja ocena vseh preverjanj iz obeh štirimesečij enaka ali višja od 6.0 in bo dijak osvojil vsaj tričetrt učnih enot; dijak je v teku leta tudi dokazal, da je sposoben samostojno predelati, razumeti in analizirati besedila, primerna za njegovo starostno skupino.

Uvedeni učbeniki, delovni zvezki, berila, knjige in drugo učno gradivo, ki dijaka spremlja na svoji učni poti:
Profesorjevi zapiski, digitalno gradivo, posnetki. Nakup učbenikov je fakultativen. Vsak dijak v teku šolskega leta prebere dve zgodovinski ali filozofski deli.